

Postoje z mimoriadneho snemu ZMOS

Mimoriadny snem Združenia miest a obcí Slovenska schválil zásadné postoje, ktoré reagujú na vývoj a cenné skúsenosti z aplikačnej praxe samospráv. V tejto súvislosti dávame do pozornosti faktúru, ktorá ukazuje nárast výdavkov samospráv a tiež detaily k vybraným oblastiam v ktorých sa mestám a obciam zvyšujú výdavky.

Mimoriadny snem ZMOS konštatuje:

- a) nástup ekonomickej krízy, ktorú zároveň nesprevádza systémová podpora územnej samosprávy, výrazne negatívne ovplyvňuje výkon miest a obcí, najmä plnenie ich zákonných povinností, zabezpečovanie všestranného rozvoja územia a prihliadanie na oprávnené potreby obyvateľov,
- b) pravidlá legislatívneho procesu sú ignorované či obchádzané, čo vedie k prijímaniu právnych predpisov bez prerokovania s predstaviteľmi miestnych samospráv a k degradácii miestnej územnej samosprávy Slovenskej republiky,
- c) presun kompetencií na mestá o obce sa uskutočňuje bez náležitého prechodného obdobia, bez analýzy ich vykonateľnosti či hospodárnosti, ekonomickej a finančnej analýzy čím dochádza k porušovaniu článku 71 Ústavy SR v plnom rozsahu,
- d) v mestách a obciach sme zo strany vlády dlhodobo svedkami porušovania princípov a hodnôt Európskej charty miestnej samosprávy ako aj nevykonalnosti odporúčaní pre SR k jej dodržiavaniu zo strany Rady Európy. Uvedené potom narúša spoluprácu a hodnoty partnerstva, na ktorých má byť vzťah vlády a miestnej územnej samosprávy postavený,
- e) konanie vlády a parlamentu ide na úkor existenčných potrieb miest, obcí a ich obyvateľov. Nie sú rešpektované postupy legislatívneho procesu a vo výstupoch dialógu medzi miestnou územnou samosprávou a orgánmi štátnej správy absentujú legislatívne riešenia v prospech efektívneho výkonu kompetencií miest a obcí,
- f) mestá a obce si uvedomujú vážnosť súčasného stavu verejných financií a vyjadrujú skutočnú ochotu podieľať sa na riešeníach. Navrhované riešenia však nesmú byť na úkor miest a obcí, a najmä na úkor obyvateľov, ktorí v nich žijú.

Mimoriadny snem ZMOS vyzýva:

vládu Slovenskej republiky, aby urýchlene prijala za aktívnej účasti ZMOS konkrétne opatrenia na pomoc mestám a obciam:

- a)** vo vzťahu k nárastu cien energií dofinancovala medziročný nárast cien energií nad nárast prevyšujúci úroveň 25 %, riešila problém spojený s obstarávaním energií v segmente miestnej územnej samosprávy, urýchlene zverejnila výzvy z Európskych investičných a štrukturálnych fondov a tiež Plánu obnovy a odolnosti SR, ktoré budú sledovať zavedenie energetického manažmentu a rozširovanie alternatívnych energetických zdrojov pre miestne samosprávy. Rovnako žiadame rozšírenie regulácie cien energií, a to tak, aby nebol posudzovaný maximálny regulovaný objem energie vo vzťahu k jednotlivým miestnym samosprávam, ale vo vzťahu k ich jednotlivým budovám, v ktorých sú zabezpečované verejné služby,
- b)** vo vzťahu k nárastu cien materiálov a služieb spôsobeného mimoriadnou situáciou, najmä stavebných materiálov, prijala opatrenia vo vzťahu k dofinancovaniu nárastu cien materiálov a služieb pre úspešné zrealizovanie zazmluvnených projektov EŠIF 2014 – 2020 do konca roka 2023,
- c)** urýchlene prijala novú legislatívu v oblasti sociálnych služieb, a to v zmysle pripravovaných a schválených reformných zámerov, pričom odmietame snahy o centralizáciu výkonu originálnych pôsobností obcí cez ekonomické nástroje a účelové kritériá stanovené v zákonoch, tak ako sa tomu stalo v ostatnej veľkej novele zákona o sociálnych službách,
- d)** prijala novú legislatívu v oblasti štátnej správy v školstve a školskej samospráve, a to v zmysle odstránenia protiústavného stavu, ktorý sa týka dofinancovania neverejných škôl a školských zariadení, pričom odmietame, aby obce a mestá ako predstavitelia verejnej správy, narábajúc s verejnými prostriedkami, financovali súkromných zriaďovateľov. Žiadame o posilnenie kompetencie Štátnej školskej inšpekcie, a to tak, aby výkon kontroly smeroval k okamžitej povinnosti nápravy nevyhovujúceho stavu a k zrušeniu tých škôl a školských zariadení, ktoré neposkytujú kvalitné vzdelávanie deťom, ale vykazujú znaky súkromného podnikania. Žiadame, aby sa prijali také legislatívne zmeny, ktoré zveria do rúk verejných

zriaďovateľov škôl a školských zariadení kompetencie, ktorými budú vedieť zabezpečiť kvalitné vzdelávanie pre deti.

e) prijala opatrenia k náprave a zosúladeniu legislatívy SR, ktorá na samosprávy presúva úlohy bez finančného krytia, s Európskou chartou miestnej samosprávy a s čl. 71 ods. 1 Ústavy SR,

f) aby pri prijímaní novej legislatívy vždy zhodnotili dopady prijatých reforiem na mestá a obce, a to z hľadiska finančného krytia v zmysle pravidiel finančnej decentralizácie, ako i z hľadiska napĺňania záväzkov vyplývajúcich z Európskej charty miestnej samosprávy.

g) vyzýva a zároveň žiada poslancov Národnej rady SR, aby bez zbytočných prietahov podporili návrh, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to v znení ako bol predložený na rokovaní NR SR v druhom čítaní vrátane pozmeňujúceho návrhu,

Mimoriadny snem ZMOS zásadne odmieta:

a) navrhovanú daňovo-odvodovú reformu, ktorá bola koncipovaná bez akejkoľvek diskusie so samosprávnymi stavovskými organizáciami a má preukázateľne negatívne dopady na mestá a obce,

b) snahy o centralizáciu výkonu originálnych pôsobností obcí cez ekonomické nástroje a účelové kritériá stanovené v zákonoch,

c) povinnosť obcí v súvislosti s novelou zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s účinnosťou od 1. 1. 2022, ktorou sa zasiahlo do originálnych kompetencií miest a obcí najmä tým, že štát prikázal obciam a mestám uzatvárať obchodné, ale aj občianskoprávne vzťahy v súvislosti s prijatými zmenami vo veci spolufinancovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb obcí,

d) povinnosť obcí financovať neverejných zriaďovateľov škôl a školských zariadení v zmysle novely zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve s účinnosťou od 1. 1. 2022, ktorá bola prijatá bez akejkoľvek diskusie s mestami a obcami. Jej prijatím sa prehĺbila nespravodlivosť systému financovania škôl a školských zariadení.

Súkromných a cirkevných zriaďovateľov v plnej miere financujú mestá a obce a to zo svojich rozpočtov a z peňazí, ktoré sú ich vlastnými príjmami, a ktoré by mali byť použité na ich školy a školské zariadenia a na rozvoj ich komunít a územia,

e) spôsob zmeny daňového bonusu, ktorý vedie k ďalšiemu znižovaniu príjmov samospráv.

f) postupy Úradu pre verejné obstarávanie pri sankcionovaní samospráv za nadobudnutie nájomných bytov, nakoľko samosprávy postupovali výlučne podľa pokynov ústredných orgánov štátnej správy (MDV SR a ŠFRB) a zároveň odmieta kriminalizáciu predstaviteľov samosprávy.

g) prijímanie legislatívy a reforiem, ktoré nie sú finančne kryté, a ktoré nereflektujú na delenie kompetencií ako prenesených a originálnych najmä v oblasti financovania,

h) verejné nepravdivé vyjadrenia predstaviteľov vlády na adresu samospráv, ako napríklad, že samosprávy tunelujú rozpočty rodín a podobne.

Mimoriadny snem ZMOS žiada:

vládu Slovenskej republiky a poslancov Národnej rady Slovenskej republiky:

a) aby v prípade, že bude schválené zvýšenie daňového bonusu a výnos z DPFO a ZČ v roku 2022 pre mestá a obce bude nižší ako predpokladaných 2.479 mld. Eur, sa vláda zaviazala dofinancovať tento rozdiel mestám a obciam, a to z prostriedkov štátneho rozpočtu; obdobne žiadame postupovať v roku 2023, ak bude v tomto roku výnos DPFO a ZČ nižší ako predpokladaných 2.682 mld. Eur,

b) novelizovať zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách s účinnosťou od 1. 1. 2022 tak, aby sa legislatívne prinavrátil stav financovania neverejných poskytovateľov sociálnych služieb pred rok 2022,

c) novelizovať zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a to tak, aby financovanie neverejných škôl a školských zariadení bolo financované výlučne z rozpočtu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky,

d) zaviesť doložky súladu pripravovanej legislatívy s Európskou chartou miestnej samosprávy a prerokovanie všetkých novelizácií zákonov týkajúcich sa samosprávy povinne v rámci medzirezortného pripomienkového konania pred ich predložením do NR SR,

e) pretransformovať poskytnutú pôžičku mestám a obciam z Ministerstva financií SR v dôsledku výpadku výnosu dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020 na dotáciu,

f) umožniť jednoduchšie a voľnejšie využívanie finančných prostriedkov z rezervného fondu v rozpočtoch miest a obcí,

g) aby zabezpečila podstatné zjednodušenie procesu podávania a vyhodnocovania žiadostí o finančné prostriedky poskytované z fondov Európskej únie, rovnako ako i proces verejného obstarávania.